



اقتصاد اسلامی

مجموعه علوم اقتصادی

مؤلفان: علی شفیعی

سید باقر فمایل اردکانی



به روز رسانی شده (همراه با معلم اینترنتی)

www.Mahanportal.ir

کارشناسی ارشد



شفیعی، علی

اقتصاد اسلامی / مجموعه علوم اقتصادی / علی شفییعی - سید باقر فضایل اردکانی

مهر سبحان، ۱۳۹۰

۱۵۱ ص: جدول، نمودار (آمادگی آزمون کارشناسی ارشد علوم اقتصادی)

ISBN: 978-964-164-305-0

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیما

فارسی - چاپ اول

۱- اقتصاد اسلامی

۲- آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی) ۳- آزمون دوره‌های تحصیلات تکمیلی

۴- دانشگاه‌ها و مدارس عالی - ایران - آزمون‌ها

علی شفییعی

ج - سبحان

Q.A ۳۳۶/۸۸/۵۸۶/۸۱

رودندی دیوانی: ۳۷۸/۱۶۶۱

کتابخانه ملی ایران: ۳۶۰۰۱۱۹

اقتصاد اسلامی

☒ نام کتاب:

علی شفییعی - سید باقر فضایل اردکانی

☒ مؤلف:

مهر سبحان

☒ ناشر:

اول / ۱۳۹۰

☒ نوبت و تاریخ چاپ

۲۰۰۰ نسخه

☒ تیراژ:

۱۰۰,۰۰۰ ریال

☒ قیمت:

ISBN: 978-964-164-305-0

☒ شابک:

انتشارات مهر سبحان: خیابان ولیعصر، بالاتر از تقاطع منتهی، روبروی قنای هتل بزرگ تهران، جنب بانک ملی، پلاک ۲۰۵۰
تلفن: ۸۸۱۰۰۱۱۱-۱

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به مؤسسه آموزش عالی آزاد ماهان می‌باشد و هر گونه اقتباس کپی برداری از این اثر بدون اخذ مجوز پیگرد قانونی دارد.

مقدمه ناشر

آیا آنانکه می‌دانند با آنانکه نمی‌دانند برابرنند؟ (قرآن کریم)

پس از حمد و سپاس و ستایش به درگاه بی‌همتای احدیت و درود بر محمد مصطفی، عالی‌نمونه بشریت که در تاریخ دور تاریخ، بنا به فرمان نافذ صمدیت از میان مردمی برخاست که خود بودند در پست‌ترین حد توحش و ضلال و بربریت و آنگاه با قوانین شامل خویش هم ایشان را راهبری نمود و رهانید از بدویت و استعانت جوییم از قرآن کریم، کتابی که هست جاودانه و بی‌نقص تا ابدیت.

کتابی که در دست دارید آخرین ویرایش از مجموعه کتب خودآموز مؤسسه آموزش عالی آزاد ماهان است که بر مبنای خلاصه درس و تأکید بر نکات مهم و کلیدی و تنوع پرسش‌های چهار گزینه‌ای جمع‌آوری شده است. در این ویرایش ضمن توجه کامل به آخرین تغییرات در سرفصل‌های تعیین شده جهت آزمون‌های ارشد تلاش گردیده است که مطالب از منابع مختلف معتبر و مورد تأکید طراحان ارشد با ذکر مثال‌های متعدد بصورت پرسش‌های چهار گزینه‌ای با کلید و در صورت لزوم تشریح کامل ارائه گردد تا دانشجویان گرامی را از مراجعه به سایر منابع مشابه بی‌نیاز نماید.

لازم به ذکر است شرکت در آزمون‌های آزمایشی ماهان که در جامعه آماری گسترده و در سطح کشور برگزار می‌گردد می‌تواند محک جدی برای عزیزان دانشجو باشد تا نقاط ضعف احتمالی خود را بیابد و با مرور مجدد مطالب این کتاب، آنها را برطرف سازند که تجربه سال‌های مختلف موکد این مسیر به عنوان مطمئن‌ترین راه برای موفقیت می‌باشد.

لازم به ذکر است از پورتال ماهان به آدرس www.mahanportal.ir می‌توانید خدمات پشتیبانی را دریافت دارید.

و نیز بر خود می‌بالیم که همه ساله میزان تطبیق مطالب این کتاب با سؤالات آزمون‌های ارشد- که از شاخصه‌های مهم ارزیابی کیفی این کتاب‌ها می‌باشد- ما را در محضر شما سربلند می‌نماید.

در خاتمه بر خود واجب می‌دانیم که از همه اساتید بزرگوار و دانشجویان ارجمند از سراسر کشور و حتی خارج از کشور و همه همکاران گرامی که با ارائه نقطه نظرات سازنده خود ما را در پربارتر کردن ویرایش جدید این کتاب یاری نمودند سپاسگزاری نموده و به پاس تلاش‌های بی‌چشمداشت، این کتاب را به محضرشان تقدیم نماییم.

مؤسسه آموزش عالی آزاد ماهان

معاونت آموزش - بهار ۹۰

مقدمه مؤلفین

امروزه با توجه به مشکلات اقتصادی موجود در دنیا، پارادایم‌های (رویکردها و مکتب‌ها) زیادی در حال رقابت با هم هستند تا در مقابل پارادایم مرسوم دنیا قرار گیرد؛ یکی از پارادایم‌هایی که مورد توجه اندیشمندان اقتصادی قرار گرفته است؛ مکتب اقتصاد اسلامی است.

سوالی که مطرح است این است، چه لزومی دارد تا اقتصادی با دیدگاه اقتصاد اسلامی داشته باشیم؛ در پاسخ باید گفت مسأله‌ای که اکثر پارادایم‌های جدید اقتصادی به آن روی آورده‌اند این است که چگونه می‌شود ارزش‌های اخلاقی و انسانی که از پذیرش گسترده‌ای برخوردارند، وارد اقتصاد کرد و چنانچه اقتصاد مرسوم نیز با سرعت در زمینه بیرون ریختن سکولاریزم و بی‌تفاوتی نسبت به ارزش‌ها و وارد کردن ارزش‌های اخلاقی و عدالت در تجزیه و تحلیل خود قدم بردارد، آنگاه اقتصاد مرسوم و اقتصاد اسلامی همگرا شده و به هم نزدیک خواهند شد. در اینصورت پسوند مذکور اهمیت خود را از دست می‌دهد. در آن مرحله، انسان‌ها به اهداف «وحدت» و برادری، که اسلام نیز خود را متعهد به تحقق آن‌ها می‌داند می‌رسند، چرا که این وحدت نتیجه طبیعی مفاهیم توحید (یگانگی خدا) و خلیفه الهی (جانشینی انسان) می‌باشد.

هرچند این کتاب بیش روی شما یک کتاب کمک آموزشی و جایی برای مطرح کردن این مطالب نیست و فقط به مبنای فقهی اقتصاد اسلامی و نظام اقتصادی صدر اسلام پرداخته است؛ اما موضوعات مطرح شده در این کتاب جای کار بسیار دارد تا شما دانشجویان عزیز در تحقیقات آینده خود به این مسائل بپردازید و هر اندازه که ما در زمینه اقتصاد اسلامی تلاش کنیم این مکتب اقتصادی عملی‌تر خواهد شد.

در این کتاب سعی بر آن شده است، مطالبی مورد استفاده قرار گیرد که به عنوان جامع‌ترین منبع در زمینه اقتصاد اسلامی در کنکور ارشد قرار گیرد.

و در پایان، جهت بهتر شدن مطالب و محوای این مجموعه، پذیرای انتقادات و پیشنهادات صاحب نظران هستیم.

a.shafiei5 (@) gmail.com

sb.fazayel (@) gmail.com

۹	فصل اول: تعاریف و کلیات
۱۱	مکتب اقتصادی
۱۲	حقوق اقتصادی
۱۲	نظام اقتصادی
۱۲	علم اقتصاد اسلامی
۱۲	روش تحقیق در اقتصاد اسلامی
۱۲	اجتهاد و منابع فقهی (اجتهادی)
۱۳	ضرورت اجتهاد
۱۳	خلاصه فصل اول
۱۵	سؤالات چهارگزینه‌ای فصل اول
۱۷	پاسخ سؤالات چهارگزینه‌ای فصل اول
۱۹	فصل دوم: قاعده فقهی و ویژگی‌های آن
۲۱	اقسام قواعد فقهی
۲۲	مبنای فقهی قاعده نفی ضرر
۲۳	نقش قاعده در اقتصاد
۲۳	ضابطه‌ای در تدوین مقررات اقتصادی
۲۳	تدبیری برای ایجاد امنیت اقتصادی
۲۳	محوری برای برنامه‌ریزی‌های اقتصادی
۲۴	کاربردهای قاعده نفی سبیل
۲۹	خلاصه فصل دوم
۳۲	سؤالات چهارگزینه‌ای فصل دوم
۳۶	پاسخ سؤالات چهارگزینه‌ای فصل دوم
۳۷	فصل سوم: مالکیت
۳۹	فلسفه مالکیت
۳۹	تفسیر اخلاقی
۴۰	بعد اجتماعی مالکیت
۴۷	خلاصه فصل سوم
۴۸	سؤالات چهارگزینه‌ای فصل سوم
۵۱	پاسخ سؤالات چهارگزینه‌ای فصل سوم
۵۳	فصل چهارم: اقتصاد بازرگانی
۵۶	قراردادهای بازرگانی
۵۶	شرایط قرارداد
۶۷	خلاصه فصل چهارم
۷۰	سؤالات چهارگزینه‌ای فصل چهارم

۷۲	پاسخ سؤالات چهارگزینهای فصل چهارم
۷۵	فصل پنجم: اقتصاد منابع طبیعی و محیط زیست
۷۵	بخش اول: اقتصاد منابع طبیعی
۷۵	اهمیت منابع طبیعی
۷۵	تعریف منابع طبیعی و اقسام آن
۷۶	حقوق منابع طبیعی در اسلام
۷۶	قلمرو مالکیت دولت در منابع طبیعی
۷۷	ضابطه‌های استفاده از مالکیت‌های دولتی
۸۱	محدودیت‌های پیدایش حقوق خصوصی
۸۱	بخش دوم: اقتصاد محیط زیست
۸۱	مفهوم محیط زیست
۸۴	راهکارهای اسلامی در حفاظت از محیط زیست طبیعی
۸۵	خلاصه فصل پنجم
۸۶	سؤالات چهارگزینهای فصل پنجم
۸۸	پاسخ سؤالات چهارگزینهای فصل پنجم
۸۹	فصل ششم: اقتصاد بخش عمومی
۹۱	حکومت اسلامی
۹۱	قلمرو حکومت اسلامی
۹۴	مبانی نظری کفالت عمومی
۹۵	راهکارهای توازن اقتصادی
۹۶	مالکیت‌ها دولتی
۹۶	انفال
۹۶	منابع مالی در اختیار دولت اسلامی
۹۹	مالیات‌های متغیر
۹۹	عدالت مالیاتی
۱۰۰	ویژگی مالیات‌های اسلامی
۱۰۲	خلاصه فصل ششم
۱۰۳	سؤالات چهارگزینهای فصل ششم
۱۰۴	پاسخ سؤالات چهارگزینهای فصل ششم
۱۰۵	فصل هفتم: عدالت اقتصادی
۱۰۹	مکتب بر مایه‌داری
۱۰۹	مکتب سوسیالیسم
۱۰۹	مکتب اسلام
۱۱۰	توازن اجتماعی
۱۱۱	ابزارهای توازن اجتماعی
۱۱۱	اثر تعدیل اقتصادی
۱۱۲	تأمین اجتماعی
۱۱۳	مبانی نظری تأمین اجتماعی
۱۱۵	مسئول تأمین اجتماعی
۱۱۶	منابع تأمین اجتماعی
۱۱۷	خلاصه فصل هفتم
۱۱۹	سؤالات چهارگزینهای فصل هفتم
۱۲۱	پاسخ سؤالات چهارگزینهای فصل هفتم
۱۲۳	فصل هشتم: نظام مالی در اسلام
۱۲۵	مقدمه

۱۲۵		نظام مالی
۱۲۶		پول
۱۲۶		تعریف پول
۱۲۷		آثار اقتصادی پول
۱۲۸		احکام حقوقی و فقهی پول
۱۲۸		تعمیم احکام مال در مورد پول
۱۲۸		ضمانت پول
۱۲۹		زکات درهم و دینار
۱۲۹		خرید و فروش پول های اعتباری و حقیقی
۱۲۹		پول و قرض ربوی
۱۲۹		مفهوم ربا
۱۲۹		فلسفه تحریم ربا
۱۳۰		انواع ربا در فقه اسلامی
۱۳۱		بانکداری بدون ربا
۱۳۱		مبانی فقهی تجهیز منابع مالی
۱۳۲		ویژگی های عقد قرض
۱۳۲		قرض الحسنه
۱۳۴		خلاصه فصل هشتم
۱۳۶		سؤالات چهارگزینه ای فصل هشتم
۱۳۸		پاسخ سؤالات چهارگزینه ای فصل هشتم
۱۳۹		فصل نهم: جغرافیای اقتصادی صدر اسلام
۱۴۱		جمعیت
۱۴۱		حرفه و شغل
۱۴۱		درآمد
۱۴۲		تأسیس و تشکیلات بیت المال
۱۴۴		سؤالات چهارگزینه ای فصل نهم
۱۴۵		پاسخ سؤالات چهارگزینه ای فصل نهم
۱۴۹		سؤالات چهارگزینه ای آزمون سال ۹۰
۱۵۰		پاسخ سؤالات چهارگزینه ای آزمون سال ۹۰
۱۵۱		منابع